

Značaj italijanskega, španjskega in portugalskega železniškega življenja je med vsemi drugimi evropskimi najmenj izražen, ker so te države samó posnémalke francoskega in angleškega železniškega obraza.

O svojstvu italijanskih železnic je možno rêči jedino to, da bremo iz njih próg vpliv od severa proti jugu držečih Apeninov, ki so odkazali železniškim progam njih mér; drugič pa čitamo iz njih tudi spomin na minule klasične čase, ki vlečejo s starinskimi svojimi ostanki potnike vsega svetá od severa dôli proti jugu.

Stopimo pa čez Canal la Manche! Le prav ozek preliv loči čudovito otočje velikobritansko od evropske zemljine in kaka razlika v železniškem obrazu, ki je jasen odsev značaja angleškega, angleškega obrta in zgodovinske minulosti.

(Konec prihodnjíč.)

Iz življenja.

Noveleta.

Spisal Anton Koder.

Lepo popóldne je bilo. Majnik je razsipał cvetje in solnce je sijalo. Takega popóldné me poseti prijatelj pravnik Ivan. Bled je bil in nevesel.

»Jesen nosiš v prsih za cvetoče pomládi, prijatelj!« pravim mu.

»Jesen, zimo, ali pa grob, kar hočeš, samó pomlád sovražim, pomládi ne čutim,« odgovori tovariš.

Potem pristavi: »In vender pojdi z menoj! Ti ljubiš majnikov dan.«

In šla sva ob samotnem bregu reke, ki teče proti mestu. Ondu najameva čolnič. Trenutek pozneje veslava po reki navzgor.

Pénica je žgoléla v vrbovji ob bregu, čmrli so šumeli ob zlatícah, ki so se klanjale nad mirno tekočo vodo in dolgoklunj povôdni kos je pomakal leteč ob površji v valovih zvedavo svojo glavico. Vmes je pluskalo srebrnopeno valovje, ki sva je rezala s svojimi vesli puščaje blesteče brazde za seboj.

»Kakó lepó, neizrečno lepó je danes,« pravim Ivanu dvignivši vesli v čolnič.

»Ostaniva tu in uživajva majnikovo srečo!«

»V majniku se pomladi tudi naše srce, novo življenje veje iz njega.«

Tudi on je potegnil počasi vesli v čolnič.

»Laž je, prijatelj, domišljija, da se rodi v majniku srcu sreča,« povzdigne tovariš glas in bleda barva mu izgine za nekaj trenutkov raz lica. Potem zopet mirno vpraša:

»Kdaj si videl zadnjič baroneso Evgenijo?«

»Na častniškem plesu.«

»Jaz je ne bodem nikdar več videl, nikdar več!«

»Ti si bolan, Ivan, jaz ne umejem tvojih besedij.«

»Bolam sem. Prav praviš, bolan v majniku ko cvetice cvetó in krožijo metulji ob beli jablani.«

»Vrniva se, spremim te domóv!«

»Ne! Tukaj je lepo, prijetno naju zibljejo valovi.«

Zopet molčiva.

»Čas je, da ti povem, kar imam že zdavnaj v mislih,« povzame zopet prijatelj Ivan besedo.

»Ti si kriv nekoliko, da se mi budé čez dolgo zopet z nepopisno silo zatrti spomini, da se mi je razbolela zopet nezaceljena stara rana.«

Takó je govoril prijatelj Ivan. Na obrobje čolniča se je naslonil in zrl v globino.

»Poglej, tukaj pod vodó je mir, kakor pravijo, ali verjemi, ni ga. Baš zdaj je zgrabil vélik klen mladiča klena in se je, ker je močnejši, okoristil ž njim.«

»Prijatelj, zakaj si me silil tedaj na óni ples?« povzame čez nekoliko zopet prijatelj.

Molčal sem. Mirno je stal čolnič.

»Spoznal sem tedaj, da je časih ljubezen, dana beseda — le igrača. — In vender jo ljubim! Ljubim jo — Evgenijo z vso strastjo — ! Čuj najino zgodbo!«

Zopet primem krepkeje vesli; kajti čolnič je jel plavati proti mestu nazaj.

»Dve leti nisem videl Evgenije in zdaj sem jo našel po naključji, katero si provzročil ti;« nadaljuje Ivan. »Srečne, presrečne ure sva živila nekda skupaj, akoprem sem se porodil jaz pod slamnato streho in ona v viteškem grádu. Veselila se je počitkov, kadar sem zahajal v beli grad. In, saj véš, kakó je, prisezala sva si ljubezen — in — večno zvestobo.«

»Ločila sva se — in potem sem samó jedno pismo še dobil iz njene roke, v katerem mi vелеva, naj jo pozabim.«

Molčal je zopet prijatelj Ivan. Naslonil se je na veslo in solza se mu je utrnila v vodo.

»Jutri je njena poróka!« nadaljuje prijatelj. Smijati se jame, čudno smijati pri teh besedah in barva se mu izpreminja na licih.

»Lehko bi jo videl še jeden pot, a gledat je ne grem. Dozdeva se mi danes, kakor bi mi ležala skala na prsih, kakor bi me pričakovalo nekaj usodepolnega. Ti pojdi tija -- ti!«

Takó je govoril prijatelj Ivan in zopet je prijel krepkeje za vesli. Mirno je plaval čolnič dalje in dalje.

Mračilo se je že, ko veslava zopet domóv.

Bila sva na pol pota, ko pravi Ivan:

»Glej, kakó odseva v večerni zarji mesto!«

»Dozdeva se mi, da razločujem vilo grofa Palma na višini,« pravim jaz v naglici brez premisleka.

Molčala sva zopet potem.

»Pazi, tu je vrtínek, krepkó upri vesli!« opominjam nekoliko pozneje Ivana, ki je veslal na zadnjem konci. Zdajci se nenavadno zaziblje čolnič. Zgrabi ga vrtínek in hipoma zasuče na desno in levo več potov zapored. Jaz, ki sem veslal na sprednjem konci, omahnem na obraz.

Stoprv nekoliko pozneje, ko se dvignem, ozrem se po tovariši na zadnjem konci — ali njega ni.

Strašna misel mi pride v glavo, ali dalje si niti misliti, niti slutiti ne upam.

Čolnič privedem k brégu in hitim nazaj. Ob brégu tekam in kličem da mi ohropí glas. Zastonj!

Strašna mi je bila tista noč. Do polunoči veslam potem z ribíči, po reki navzgor, da mi otrpnejo roke. Zastonj!

Po polunoči čakam brez spanja — jutranje zóre.

In ko se zdaní, hitim zopet ob reki, kjer sem sinoči veslal z Ivanom. — Zastonj! Vse zastonj — voda žrtve svoje ni izpustila! —

Dopółudne sem videl čez dolgi most sredi mesta voziti vrsto elegantnih vóz; védel sem, kdo se vozi tam in — kam se vozil!

Več let mine potem. Živel sem na skrajni južni meji države. Mnogo let nisem videl slovenske domovine svoje. Pozabljati sem jel mladostne spomine, a na prijatelja Ivana sem mislil pogostoma — —

Jeden pot še sem videl baroneso Evgenijo — sedanjo grofico Palm, in to poslednje srečanje je imelo biti usodepolno. V Benetkah je bilo, deset let po Ivanovi smrti. Stanoval sem na »Riva degli Schiavoni«, na trgu slovanskem pri neki rodbini iz Monakovega. Lep je ta trg — spomin nekdanje trgovine slovanske v ponosnih Benetkah.

Nekega dne mi naznani gospodinja moja, da se je naselil v njenem »hôtel garni« tudi neki moj rojak z bolno svojo hčerjô.

Zanimal sem se za rojaka svojega ter iskal prilike, da ga pozdravim.

Neko popóludne odidem na otok Lido tjakaj, kjer se zbira cvet benečanske gospôde, najdem svojega rojaka barona S. — in bolno njegovo hčer: grofico Palm.

Poznal me ni baron S., akotudi sem bil nekdam sošolec njegovega jedinega umrlega sina, pogostoma v njegovi hiši, toda pozabila me ni bila grofica Palm.

Ker ni ugajalo prešumeče življenje na otoku bolni grofici — bila je jako slaba — vrnemo se, ko se jame mračiti, v gondoli v mesto.

Na sredi pota smo bili, ko me nenadoma vpraša grofica:

»Vi ste poznali gospoda Ivana G.?«

»Poznal; bil mi je najdražji prijatelj!«

»Bil?« dejala je skoro preplašena.

»Dà — bil! Kajti umrl je že davnaj!«

»Umr!« ponovila je póluglasno in kakor v stare spomine zatopljena.

»Pa kdaj je umrl?« pristavila je skoro mehanično, le da je takoj izpregovorila v molku, ki je bil nagloma légel na našo malo družbo.

Povédal sem leto in dan; oh, óni nesrečni majnikov dan, ki je moral tudi nji biti v živem spominu. Pristaviti sem hotel — kakó je umrl Ivan, a strahoma sem umolknil: kajti grofica je bila pri prvih mojih besedah omahnila in z zamolklim jekom se sklonila k očetu.

»Kaj ti je, Evgenija, kaj ti je?«

Odgovorila ni, le robec je tiščala k ustnom, kjer se je prikazala rdeča kaplja.

Plahotno smo zapazili, kakó ji pohaja sapa, baron je klical na ves glas na pomoč — a zastonj, vse zastonj — v malo trenutkih je objemal mrtvo svojo hčer.

Sam ne vém, kakó sem prišel tedaj domóv.

Tretji dan je bil pogreb grofice Palm.

Tri gondole so veslale na benečansko pokopališče. Baron S. in jaz sva bila póleg gospodinje hôtela jedina pogrebca nekdanji baronesi

Evgeniji. In broj mórskih rib je spremljal samotne pogrebce na morji Jadranskem.

»Palm ima na vésti otroka mojega,« pravi mi baron S., ko veslava od pogreba domóv. »Ko je zaigral njeno dóto, poslal mi jo je domóv. To ji je zamorilo srce, nakopalo neozdravno bolezen. — Prepotoval sem ves južni svet, iskaje zdravila bolnemu otroku, zastonj.«

Stari baron je potegnil z roko preko lica.

»Oprostite, kaj je bilo z Vašim prijateljem? Vém, da se ga je spominjala moja hči pogostoma v zadnjem času.«

Povém mu usodo prijatelja Ivana, toda molčal sem o njegovem razmerji k pokojni Evgeniji.

Tudi baron je potem umolknil.

Nekoliko dnij pozneje sva se poslovila, in ko mi je podal roko, zgodilo se je to uljudno, toda mrzlo, obično; zdelo se mi je, da je bil starec tudi véšč óni umetnosti, ki se ji pravi: lahko pozabiti! —

Imenik krajepisnih imen slovenskih.

Spisal Simon Rutar.

(Konec.)

Da dokažem, kar sem trdil pod točko 1. in 2., navajam tukaj vsa meni poznana krajevna imena *Jader*, *Jadra* in njim sorodna *Odra*, *Modra*, *Modrej* itd.

Jadra (it. *Peschiera*) otočec blizu Krunarskega otoka (*Incornata*) na zahodu *Zadra*;

Jadrija rt na levi roki pri vходу v zaliv šibeniški;

Jadrina, pristanišče ob Kvarneru, 45° 1' sev. širjave in 31° 52' vzh. dolžine (*Ferro*);

Jadrin pot, dolina na severu Dolnjega Unca (*Bosna*);

Jadar, levi in desni pritok *Drine* v Srbiji, (*Jadro* blizu *Solina*);

Jadrić, selišče na severu *Prigometa*, občina *Trogir*;

Jadrić, véliki in mali, selo v zagrebški županiji, pošta *Severin*;

Jadrić, selo pri *Lipiku* v zagrebški županiji;

Jadroni, selo na vzhodu *Oprtija* v Istri;